

الجمعية التشيكية - العربية

2010

1

النشرة الدورية

SPOLEČNOST
ČESKO-ARABSKÁ

بابيلون BABYLON

أول مرة من براغ

الفضائية العربية التشيكية - الأوروبية

الأولى في الموقع والتوجه والمضمون

أخبار... أفلام.. مسلسلات ..
برامج ثقافية .. رياضية .. ترفيهية.. منوعات

تبحث باللغتين العربية والتشيكية
على الأقمار الاصطناعية: نايل سات ...
عرب سات و هوت بيرد

HETV: Evropská 423/178, 160 00 Praha 6 Vokovice, Czech Republic

www.hetv.cz

Z NAŠÍ ČINNOSTI

J. Regner: 20 let Společnosti česko-arabské	2
M. Zeithamlová: Z naší činnosti v roce 2010	4
J. Gombárová: Fórum Nadace Anny Lidhové 2010 v Barceloně	5

STUDIE A DOKUMENTY

E. Gombár: Československo a Egypt v letech 1920 – 1970 (2. část)	8
J. Oliverius: Rifá'a at-Tahtáwí a jeho role v kontextu kulturní sociální obrody Egypta v 19. století	12
J. Bureš: ALF – Euro-středomořské trendy ve zprávě Nadace Anny Lindhové . . .	15

KULTURA A INFORMACE

Výstava fotografií „Pomoc České republiky při záchraně kulturního dědictví Iráku“	18
Recepce v historickém domě Fatah Chalabi na citadele v Erbilu	20
Znovuotevření libyjského zastupitelského úřadu v ČR	21
Ulice Jawahiri v Praze?	22

TEXTY V ARABŠTINĚ...

Prezident Václav Klaus na státní návštěvě v Kuvajtu	27
Noví arabští velvyslanci v České republice	26
Egyptské, libyjské a alžírské recepce a události v Praze	24–25
Novinky z Bagdádu, Bejrútu a Damašku	24
Tuniské, marocké a jemenské aktivity v Praze	23

Bulletin Společnosti česko-arabské

č. 1 – listopad 2010, 18. ročník. Uzávěrka tohoto čísla byla 20. 11. 2010

Bulletin je vydáván za přispění Nadace Anny Lindhové.

Redakční rada:

PhDr. Jaroslav Bureš, prof. PhDr. Eduard Gombár, PhDr. Jana Gombárová, Mgr. Miroslav Houska, Ing. Marie Hrušková, Beata Hulínová, Ing. Rawah Jassani, Milena Zeithamlová

Návrh obálky: Yousef Hammam

Uspořádali: Milena Zeithamlová, Miroslav Houska

Výroba: Babylon Praha, email: babyloncz@yahoo.com

Kontaktní adresa:

Kazašská 1426, Praha 10, 101 00, tel. +420 602 379 864

www.czech-arab.org, info@czech-arab.org

Příspěvky do Bulletinu můžete posílat mailem na adresu: bulletin@czech-arab.org

ISSN- 1803-9227

20 let společnosti česko-arabské

Před necelými dvaceti lety mne navštívili v kanceláři firmy Strojexport, kde jsem tehdy pracoval, dvě sympatické dámy ing. Marie Hrušková, zakladatelka Společnosti česko-arabské (SČA) a její spolupracovnice Milena Zeithamlová, a vyzvali mne ke spolupráci se SČA v rámci Sdružení přátel Libye. Právě jsem se vrátil z krátké služební cesty z Tripolisu, a tak jsem jejich nabídku přijal. Seznámily mne s tehdejšími předsedou SČA, ministrem české vlády panem Jaroslavem Šabatou, a řadou zajímavých lidí, kteří značnou část svého času věnovali problematice zemí arabského světa. SČA neměla jednoduché postavení, ostatně nikdy po celou dobu své existence, ale zejména v prvních letech bylo třeba čelit, nejen zkrslé propagandě o arabských zemích, ale i nedůvěře, že SČA může ve zjištěné atmosféře něco ovlivnit, byť se na její činnosti, kromě některých tehdejších prozíravých politiků, podílela řada vědeckých pracovníků, arabistů či egyptologů, zvučných jmen.

Průběhem času, organizováním mnoha úspěšných a hodnotných přednášek, seminářů, výstav o životě, kultuře a historii arabských zemí, si však SČA dobyla vážnost. Společnost navázala úzkou spolupráci s řadou institucí. Jmenujme například Národní muzeum, Náprstkovo muzeum, Moravské zemské muzeum a řadu dalších regio-

nálních muzeí v Trutnově, Mikulově, Frýdku Místku či Vyškově. Společnost postupně rozšiřovala svou činnost v regionálních pobočkách v Brně, Plzni, Olomouci, Liberci, Hradci Králové, Ostravě a Českých Budějovicích. Díky členům v regionech se společenské a kulturní akce uskutečňovaly po celé republice, a je třeba připomenout, že právě v mimopražských lokalitách měly největší návštěvnost i odezvu.

Společnost od svého založení začala vydávat Bulletin, který byl osmnáct let až do roku 2008 vydáván ve spolupráci se Společností přátel Afriky. V posledních letech tak vychází Bulletin ve spolupráci s nakladatelstvím Babylon, a jeho část je i v arabském jazyce. Současná podoba Bulletinu je obrazem úzké spolupráce s občanskými sdruženími občanů arabského původu žijících v České republice, ale především kulturním Centrem al-Jawahiri, Iráckým fórem, Libanonským klubem, plzeňským klubem, kluby přátel z Jordánska, Sýrie, Maroka a dalšími. Velkou pozornost věnujeme spolupráci s Palestinským klubem, protože utrpení palestinského lidu je podle nás největším problémem regionu.

Po celou dobu existence naší společnosti máme, vedle uvedené spolupráce s arabskými organizacemi, velmi dobré kontakty na všechny zastupitelské úřady arabských států akreditovaných

v České republice, a řada naší akcí byla připravována v úzké spolupráci a koordinaci s nimi. Naší činností jsme si postupně vydobyli i důvěru českých vládních orgánů, především ministerstva zahraničních věcí, která byla pro naši činnost v některých obdobích klíčová, a to nejen finanční pomocí. Při naší činnosti jsme nechtěli zatěžovat, našich zhruba šest stovek členů, vysokými členskými příspěvky, a proto usilujeme o zajišťování všech našich akcí a projektů především cestou grantů. Magistrát hlavního města Prahy je v tomto směru naším trvalým partnerem. Ze zahraničí je to pak především Nadace Anny Lindhové, se sídlem v Alexandrii. Naše SČA je již několik let členskou organizací české sítě této nadace a v jejím rámci připravujeme každoročně, ve spolupráci s dalšími nevládními organizacemi, řadu akcí.

Členové a představitelé naší společnosti jsou přizýváni k účasti v rozhlasových a televizních pořadech, byť ne tak často, jak bychom si přáli.

Trvale usilujeme o prosazování našeho cíle, kterým je SEZNAMOVAT ČESKOU VEŘEJNOST S PRAVDIVÝM OBRAZEM ZEMÍ ARABSKÉHO SVĚTA. Ačkoliv jsme nevládní, nepolitickou organizací, bez vazeb na církev či náboženství, musíme se zabývat i otázkami souvisejícími s politikou, hospodářstvím či náboženstvím. Proto SČA uspořádala v roce 1994 Konferenci o česko-arabských hospodářských vztazích, která byla impulsem pro čes-

ké firmy k založení Česko-arabské obchodní komory. K otázce náboženství jsme uspořádali v Senátu České republiky dvoudenní mezinárodní seminář na téma tří náboženství Judaismus-Křesťanství-Islám. Každoročně naše společnost organizuje řadu dalších společenských a kulturních akcí, které přispívají k uskutečňování našeho výše uvedeného cíle.

V krátkém článku nelze bilancovat všechny akce, které jsme během uplynulých dvaceti let připravili, je však důležité, že jejich odezva ovlivnila a ovlivňuje mnoho lidí, a pomáhá jim formovat si reálný názor na život v zemích arabského světa. Naše aktivní členy potkáte nejen ve velkých českých městech, Praze, Brně, Plzni, Ostravě, ale i na mnoha dalších místech, a to je nejlepší důkaz toho, že těch uplynulých dvacet let naší společné práce mělo smysl, a stálo za to.

Ing. Josef Regner

Přehled o činnosti SČA v roce 2010

Po únorové valné hromadě byla první akcí SČA v roce 2010 výstava „Pomoc českých expertů při obnově kulturního dědictví v iráckém Kurdistánu. Výstava fotografií byla otevřena 17.3. v informačním středisku OSN pod záštitou ministra zahraničí Kohouta.

20. března jsme spolupracovali na kulturním večeru Arabský svět a ČR v Plzni s místním sdružením arabských občanů v Plzni. Další větší akcí pak byl společenský večer s iráckými přáteli v Casa Gelmi paláci na Vinohradech. V dubnu jsme již tradičně otevřeli náš stánek na veletrhu Svět knihy na výstavišti v Holešovicích, pro který se nám podařilo zajistit řadu publikací o životě v arabských zemích zdarma k rozdávání. Další tradiční akcí byla naše účast na 20. festivalu spisovatelů Praha a spolupráce na řadě doprovodných akcí.

V červenci jsme se rovněž tradičně sešli při oslavě výročí irácké republikánské revoluce, na slavnostním večeru promluvil i nový irácký velvyslanec v Praze.

Hlavní část letošních projektů jsme přesunuli z finančních důvodů do 2. poloviny roku.

Zapojili jsme se do přípravy a realizace 2. ročníku orientální kultury „Nad Prahou půlměsíc“, který organizovalo 20.–28. října sdružení Komba. Festival se věnoval irácké a arabské kultuře. SČA připravila večery s arabskou tematikou – 20.10. kulturní večer ve spolupráci s Iráckým forem a Jawahiri centrem, 25.10. se konal večer věnovaný

básníku Jafaru Hedarovi, trvale žijícímu v Praze. Představil návštěvníkům ukázky ze své poslední sbírky „Listy a poezie lásky“ v češtině i arabštině. 27. 10. jsme pozvali Pražany do pražské mešity, kde vyslechlo asi 50 návštěvníků především mládeže zasvěcený výklad. 28. 10. se po divadelním představení „Černé panny“ rozvinula bohatá diskuze na téma „Ženy a islám“.

V listopadu připravujeme setkání s jemenským básníkem Sharafi. 4. prosince se bude tradičně konat slavnostní večer ke Dni solidarity s palestinským lidem ve velkém sále Městské knihovny s palestinským filmem, verši palestinských básníků a arabskou hudbou. Závěrem budou přítomni pozváni na ochutnávku arabské kuchyně. Akce ukončíme v tomto roce s Iráckým forem 18. 12. předvánočním večerem.

Díky podpoře Nadace Anny Lindhové jsme mohli připravované závěrečné akce programově rozšířit a vydat jedno číslo našeho Bulletinu.

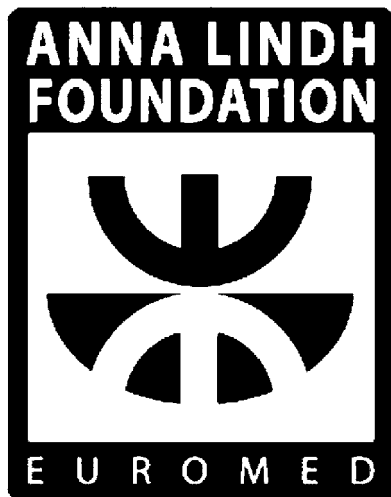

Milena Zeithamlová

Fórum nadace Anna Lindh Foundation 2010 v Barceloně

Ve dnech 4. až 7. března 2010 se ve španělské Barceloně uskutečnilo setkání na 1000 zástupců občanských sdružení, iniciativ, veřejných organizací, členů nadace Anna Lindh Foundation (ALF) sídlící v Alexandrii, které neslo název Anna Lindh Fórum 2010. Setkání se zúčastnilo také mnoho významných představitelů ze Španělska i celé Evropy. Evropskou komisi zastupoval český eurokomisař pro otázky rozšiřování EU – Štefan Fule. Účastní byli i významní hosté z mimoevropských zemí středomořského regionu. Na fóru byli také přítomni zástupci všech národních sítí ALF. Českou republiku reprezentoval Prof. Eduard Gombár, člen poradního výboru ALF, Hana Suchardová za národní síť a zástupce Ministerstva zahraničních věcí ČR. Za české neziskové organizace se fóra zúčastnilo několik zástupců: z Rady pro mezinárodní vztahy výkonná ředitelka Jiřina Dientsbierová, za Program pro mládež – Cena vévody z Edinburghu koordinátorka projektu Alena Jeslinková, za uměleckou sféru fotografka Jana Hunterová a za Společnost česko-arabskou Jana Gombárová.

Podmínkou účasti bylo aktivní za-

pojení. Účastníci se v přihlášce hlásili do jedné ze dvou oblastí nazvaných AGORA a MEDINA.

AGORA byly pracovní semináře, které byly rozděleny tematicky do 5 workshopů podle hlavních cílů, kterým nadace svými aktivitami věnuje pozornost:

1. Vzdělání, interkulturní vzdělávání a mládež (Education, Intercultural learning and Youth: „Learning to live together in diversity“)
2. Kultura a umělecká spolupráce (Cultural and Artistic Collaborations: „Creativity for dialogue“)
3. Úsilí o mír (Creating spaces for peace and coexistence: „Restore trust, rebuild bridges“)

4. Migrace (Cities, migrants and diversity: „Valuing diversity, understanding migration“)
5. Religiozita (Religion, spirituality and values: Inter-religious dialogue and common values“).

MEDINA byla pracovní setkání, kde měli účastníci možnost referovat o svých projektech minulých, stávajících i plánech do budoucna, hledat partnery a diskutovat. Velká většina účastníků využila této příležitosti k prezentaci svých organizací.

Fórum bylo zahájeno v sídle Středomořské unie ve čtvrtek 4. března v 17.00 hod. projevy prezidenta regionální vlády Katalánska José Montilou, prezidenta Nadace Anna Lindh André Azoulaye, zástupců Evropské komise, představitelů sítě nadace Anna Lindh Foundation a reprezentantů médií. V 19.00 hod. byl otevřen Mezinárodní veletrh, kde se na stáncích a nástěnkách se svými materiály představovala řada neziskových organizací. V přestávkách mezi jednotlivými příspěvky bylo možné navštívit video-projekce, výstavy uměleckých děl, obrazů a plakátů, výstavy fotografií z projektů. Velmi zajímavé byly fotografie ze společného projektu několika sítí zastřešovaných nadací ALF (Finsko, Kypr, Maroko, Polsko, Portugalsko, Slovinsko, Rakousko, Řecko, Tunisko) pořízené během 14denního pobytu

členů neziskových organizací z těchto zemí na palestinských územích a území Izraele. Projekt nesl název „On this and the other side? Perception of a one week journey in Israel and Palestine“. Své fotografie z cest po Palestině a Izraeli vystavovala i zástupkyně českých neziskových organizací sdružených v pražské pobočce ALF – Jana Hunterová.

V pátek pokračovalo Fórum od 9.00 hod. plenárním zasedáním, na kterém se prezentovali zástupce marocké Univerzity Hassana II., prezident mezinárodní organizace Gallup Europe z Belgie, zástupci médií TV5 Monde, Al Arabiya, TV3, za experty v zasedání vystoupili zástupci Casa Árabe ze Španělska, ředitel British Council ze Spojeného království, představitelé kulturních institucí z Egypta, Libanonu, Itálie a Turecka.

Od 11.30 hod. začaly probíhat workshopy AGORA. Velkému zájmu se po oba dny těšil workshop č. 1, týkající se problematiky interkulturního vzdělávání, jehož řízení se za Českou republiku ujal místopředseda Společnosti česko-arabské a člen poradního výboru ALF prof. Eduard Gombár z Ústavu Blízkého východu a Afriky Univerzity Karlovy v Praze.

Po oba dva dny od 15.00 hod. probíhaly ve stejném rytmu programy workshopů MEDINA v mnoha sekcích zároveň, a to až do pozdních

večerních hodin. Semináře byly rozděleny do 4 částí:

- INFO SESSIONS, kde zazněly příspěvky jako „Posilování demokracie prostřednictvím občanské společnosti v regionu Středomoří“ (Promoting democracy through civil society in the MENA region), „Pracovní metody pro multikulturní týmy“ (Working methods for multicultural teams), „Příležitosti pro mládež“ (Opportunities for youth), „Úloha turistiky v interkulturním porozumění“ (Role of tourism in inter-cultural understanding) „Mezikulturní nástroje pro řešení konfliktů“ (Intercultural tools for Conflict resolution) aj.
- PARTNER CONTRIBUTIONS s příspěvky jako „Naše společná Evropa: Porozumění evropským muslimům“ (Our shared Europe: Understanding European Muslims), který přednesl zástupce British Council ze Spojeného království. Ze slovinské univerzity EMUNI, která byla zřízena nadací ALF, zazněl příspěvek „Vyšší vzdělání pro lepší život“ (Higher Education for better life).
- PROJECT IDEAS. V této části zazněla i krátká prezentace a příspěvek Společnosti česko-arabské „Básně proti předsudkům“ (Poems against prejudice). Projekt představila jménem společnosti Jana Gombárová.

- BEST PRACTICES. Zde prezentovala výsledky svého projektu pro mládež česká nezisková organizace Come In, pobočka britské nevládní organizace „Program pro mládež – Cena vévody z Edinburghu“ (Programme for youth – the Duke of Edinburghs Award). Projekt představila koordinátorka projektu Alena Jeslinková.

Závěr fóra patřil zhodnocení AGORY i MEDINY, při němž vystoupil výkonný ředitel ALF Andreu Claret, vedoucí italské sítě ALF a prezident Nadace Středomoří (Fondazione Mediterraneo) z Neapole, Andre Capasso a organizátoři jednotlivých sekcí. Fórum 2010 ukončil prezident Nadace ALF André Azoulay.

Fórum mělo úžasnou atmosféru, bylo dobře organizačně zvládnuto. Bylo jistě velkou příležitostí pro navázání kontaktů a rozhodně povzbuzením pro práci v neziskovém sektoru. Znovu jsme si uvědomili, že Společnost česko-arabská se nemusí za svou práci vůbec stydět, že v Evropě se její aktivity velmi cení, že jméno a aktivity společnosti vzbuzují velký zájem. Na druhé straně jsme si uvědomili nutnost – i přes kritický nedostatek finančních prostředků – více zapracovat na webových prezentacích Společnosti.

PhDr. Jana Gombárová

Československo a Egypt v letech 1920–1970

Pokračování z minulého čísla

V době suezské krize československá vláda neúspěšně usilovala, aby byla pozvána na Londýnskou konferenci konanou v srpnu 1956, neboť „*Československo, které vzniklo po rozpadnutí Rakousko-uherské monarchie, jež byla účastníkem Carihradské konference z r. 1888, je též jedním z uživatelů Suezského průplavu.*“ V Egyptě působili českoslovenští vojenští instruktoři, jejichž počet v prosinci 1956 dosáhl 127 osob. Pro případ bojových operací dostali pokyn odmítnout přemístění do blízkosti bojů a přísný zákaz jakékoli přímé účasti v bojových akcích. Po suezské krizi a válce se násirovský Egypt výrazněji orientoval na Sovětský svaz, což se obrazilo i ve zbrojních dodávkách. Egyptská strana v Moskvě požadovala vojenský materiál za 65 miliónů £, přičemž bylo zřejmé, že budou potíže se splácením takové částky. Československé vedení se přesto rozhodlo podílet se na dalších vývozech, zejména zastaralého vojenského materiálu, jako byly tanky T-34. Nová dohoda byla podepsána 28. února 1957 v hodnotě 63,6 mil. € (1282 miliónů korun), z čehož československá účast činila pouze 11,6%. Egypt obdržel padesátiprocentní slevu a hlavní tíhu podpory Egypta tak nesl Sovětský svaz. Když však prezident Násir při návštěvě Moskvy na jaře 1958 požadoval dodávky bombardérů a raket středního doletu, byl odmítnut.

Československé vedení schválilo v červnu 1958 plán na vybudování Vojenské technické akademie (Military Technical College, MTC) v Káhiře. V říjnu 1958 navštívil maršál Āmir Vojenskou akademii Antonína Zápotockého v Brně, kde bylo následně umožněno egyptským důstojníkům absolvovat postgraduální studium. Přes perzekuci komunistů a levicově orientovaných intelektuálů v době sjednocení Egypta se Sýrii v rámci Sjednocené arabské republiky egyptský zájem o zbraně pokračoval. Sovětský svaz dal najevo, že nemá v úmyslu měnit souhlas s vývozem zbraní. Dne 18. července 1960 byla podepsána smlouva o dodávkách vojenského materiálu za 180 miliónů korun. V únoru 1961 egyptská strana požádala o vybudování dalších zbrojovek na miny, letecké kanóny, kulometry a municie. Egyptská vojenská delegace v dubnu 1966 požádala o dodávku 40 cvičných letounů L-29, v červnu 1966 však egyptský náčelník generálního štábu požádal o odklad 195,6 miliónů korun splatných v roce 1966, což ministerstvo zahraničního obchodu odmítlo. Při návštěvě prezidenta Novotného v Egyptě prezident Násir požádal o odklad splátek, což bylo posléze v lednu 1967 stvrzeno příslušným protokolem.

Vypuknutí i průběh šestidenní války v červnu 1967 byly pro československou stranu překvapením. Českoslovenští

občané v Egyptě se začali připravovat na evakuaci. V Suezském průplavu zůstala až do roku 1975 uvězněna československá loď *Lednice*. Předsednictvo Ústředního výboru KSČ přijalo 20. června 1967 politické rozhodnutí „*poskytnout všestrannou podporu a pomoc*“, nicméně zároveň „*působit na představitel arabských států, aby prováděli ... důsledně realistickou politiku, což například znamená též upustit od hrozeb zničení státu Izrael.*“ Násirův zvláštní zmocněnec žádal v Praze masivní vojenské dodávky i s vojenskými piloty. Zvláštní zmocněnec prezidenta Novotného pak v Káhiře nabídl bezplatnou vojenskou pomoc ve výši 8,2 miliónů korun a dodávat za úplatu moderní vojenskou techniku a vysílat vojenské odborníky. V listopadu 1967 pak byla v Egyptě podepsána dohoda o dodávce 70 letadel L-29 za 290 miliónů korun.

Československo usilovalo využít vojenské spolupráce pro rozvoj styků v dalších oblastech. Od poloviny padesátých let se československo-egyptské nevojenské obchodní styky výrazně zlepšily, zvýšily se ze 140,1 miliónů korun (1950) na 320,2 miliónů (1960) a 624,4 miliónů (1970) a měly dlouhodobě vzestupnou tendenci. Obchodní bilance v civilní oblasti bývala s výjimkou několika let (1960, 1962, 1964, 1965, 1970) pasivní, pokud by se však započítaly zbrojní dodávky, byla aktivní ve prospěch Československa. V březnu 1957 navštívila Egypt vládní delegace v čele s ministrem zahraničního obchodu Richardem Dvořákem. Československé podniky získaly v letech 1956–58

kontrakty na dodávky asi 30 investičních celků v hodnotě kolem 100 miliónů korun. Jednalo se o cukrovar Edfu, mlýnice na cukrovou třtinu v Ermatu. Československo se na určitou dobu stalo největším dovozcem egyptské bavlny, kterou pak reexportovalo. Ne všechny československé investiční projekty byly úspěšné. Při návštěvě ministra zahraničního obchodu Krajčíra v únoru 1961 se objevily stížnosti na nekvalitní práci Přerovských strojíren, které dodaly keramický závod Mostorod a rovněž šamotárnu Sornaga. Přesto Československo poskytlo Egyptu dvěma dohodami z 21. března 1962 a 10. března 1965 dlouhodobý vládní úvěr na nákup investičních celků v celkové hodnotě 55 miliónů €.

V rámci rozvíjejících se politických vztahů s násirovským Egyptem se uskutecnila řada návštěv, zahájená v roce 1961 parlamentní delegací vedenou předsedou Národního shromáždění Zdeňkem Fierlingerem. Je možno zmínit návštěvu egyptského předsedy vlády Ālī Sabrího v Československu v září 1964 a návštěvu předsedy vlády Jozefa Lenárta a ministra zahraničí Václava Davida v Egyptě v březnu 1965. V dubnu 1965 navštívila Československo egyptská parlamentní delegace vedená Anwarem Sádátem. Vzájemné vztahy vyvrcholily v listopadu 1966, kdy prezident Antonín Novotný vykonal v Egyptě státní návštěvu. Prohlédl si Asuánskou přehradu, udělil prezidentu Násirovi Řád bílého lva I. třídy s řetězem a obdržel Řád Nilu. Pražské jaro 1968 znamenalo pro československo-egyptské

vztahy dočasný útlum, neboť prezident Násir se v zásadě řídil sovětskými stanovisky a proto akceptoval okupaci Československa sovětskou armádou. Teprve v dubnu 1970 navštívil Egypt ministr zahraničí Ján Marko. Po smrti prezidenta Násira 28. září 1970 vstoupily československo-egyptské politické vztahy do nové fáze.

Kulturní styky mezi oběma zeměmi se v násirovském období výrazně prohloubily. Dne 19. října 1957 byla podepsána dodnes platná dohoda o kulturní spolupráci, která je konkretizována v prováděcích protokolech. V roce 1959 bylo v Káhiře otevřeno Československé kulturní středisko, v arabštině byl až do roku 1990 vydáván měsíčník Československo dnes.

Pokračoval a výrazně se rozvinul zejména egyptologický výzkum. Bezprostředním podnětem ke změně Egyptologického semináře na tehdejší Československý egyptologický ústav Univerzity Karlovy v Praze a Káhiře (dnes Český egyptologický ústav) v roce 1958 se stalo vyhlášení mezinárodní akce UNESCO na záchranu památek Nubie ohrožených vodami tehdy zahajované stavby Vysoké přehrady u Asuánu. Místo finančního příspěvku se naše vláda rozhodla akci podpořit účastí našich egyptologů na pracích v Núbii. Se souhlasem egyptské vlády tak vznikl mezinárodní ústav s jedním pracovištěm v Praze a druhým v Káhiře, otevřeným roku 1959. Při založení ústavu svými organizačními schopnostmi významně napomohl Lexův žák *profesor Zbyněk Žába* (1917–1971). Počátkem šedesá-

tých let začala expedice ústavu pracovat pod Žábovým vedením na dvou koncesích v Núbii. V souvislosti se založením jeho egyptského pracoviště byla ústavu přidělena i archeologická koncese na pyramidovém poli v Abúsiru u Káhiiry. Výzkum se zde v letech 1960–74 soustředil především na výzkum Ptahšepesovy mastaby, jednu z nejvýznamnějších soukromých architektur doby Staré říše.

Již v letech 1953–56 Z. Žába vyučoval češtinu na High School of Languages. Později byla zavedena výuka českého jazyka na Univerzitě Ajn Šams, kde působili českoslovenští lektori. Z řad českých a slovenských arabistů vyučovali češtinu v letech 1958–60 a 1962–64 Rudolf Veselý (1931–) s manželkou Zdenkou Veselou-Přenosilovou (1930–1998) a v letech 1961–62 Ladislav Drozdík (1930–). O středověké a moderní dějiny, jazyk a literaturu Egypta se v šedesátých letech začala systematicky zajímat česká arabistika. Jaroslav Oliverius (1933–) absolvoval v Egyptě několik dlouhodobých stáží v letech 1959, 1965–66, 1968 a 1970. Společně s R. Veselým publikovali učebnici *Egyptská hovorová arabština* (1965). R. Veselý je rovněž autorem kapitol o dějinách Egypta od příchodu islámu do současnosti v kolektivních *Dějínách Afriky* (1966). V letech 1967 a 1970 opět navštívil Egypt. V roce 1967 absolvoval stáž na Káhirske univerzitě a v egyptských archívech Luboš Kropáček (1939–). K plodům těchto pobytů patřila i participace českých arabistů na Všeobecných dějinách Afriky v rámci

projektu UNESCO. L. Kropáček zpracoval dějiny Núbie od 12. do 16. století (vyšlo 1984) a R. Veselý kapitolu o osmanském dobytí Egypta a osmanské vládě v letech 1517–1798 (vyšlo 1992). V roce 1968 byla do Egypta vyslána skupina arabistů v čele s profesorem Karlem Petráčkem (1926–1987) ke studiu soudobých myšlenkových a literárních proudů v současném Egyptě. Čeští arabisté rovněž přeložili významná díla egyptských spisovatelů do češtiny (ʿAbd ar-Rahmán Šarqáwí, Nadžíb Mahfúz, Táhá Husajn). Na stáži na Káhirské univerzitě pobývali také slovenští arabisté Ján Paulíny (1939–) v letech 1964 a 1967 a Karol Sorby (1939–) v letech 1969–70.

V roce 1963 se v Egyptě prezentovala Laterna Magika, v Káhirském symfonickém orchestru působili naši hudební instrumentalisté, ke spolupráci došlo na poli filmové tvorby, rozvíjely se kontakty mezi spisovateli. Od konce šedesátých let se Egypt ve stále větší míře stával cílem československých turistů.

Na základě dodnes platných dohod o Výboru pro ekonomickou, vědeckou a technickou spolupráci z 26. září 1964, o spolupráci v oblasti zdravotnictví z 26. listopadu 1964 a o vědecké a technické spolupráci z 20. února 1966 v Egyptě působila kromě vojenských expertů řada československých lékařů, inženýrů a techniků.

Eduard Gombár

Společnost česko-arabská
Kazašská 1426, Praha 10 101 00
zve všechny své členy na
VALNOU HROMADU

která se koná 3. února 2011 v 17 hodin v kulturním domě Casa-gelmi,
Korunní 30, Praha 2 (stanice Šumavská, tram. 10, 16)

Program: Zpráva o činnosti Společnosti za rok 2010
Zaměření činnosti v roce 2011
Zpráva o hospodaření 2010
Usnesení a závěr

Těšíme se na Vaši účast!

Předsednictvo SČA

Rifá'a at-Tahtáwí a jeho role v kontextu kulturní a sociální obrody Egypta v 19. století

Procesy, které provázely zrod a vývoj moderního Egypta od začátku 19. století, se promítly nutně do všech oblastí života této země. Na poli kultury, literatury, školství, žurnalistiky, jazyka, ekonomického, sociálního a státoprávního myšlení byl nejvýraznější osobností od 30. až do 70. let Rifá'a Ráfí' at-Tahtáwí (1801-1873). Zasloužil se velkou měrou o to, že Egypt vstoupil na cestu budování moderního státu, na cestu plodných kontaktů s Evropou.

Narodil se v městečku Tahtá v Horním Egyptě, v roce 1801, kdy Francouzi evakuovali z Egypta svůj expediční sbor. Jeho rodina se těšila váženému společenskému postavení a honosila se vznešeným původem. Otec odvozoval svůj rodokmen od al-Husaina, syna chalífy 'Alího, matka od ansárů - těch, kdo podporovali Proroka Muhammada v Medíně. V řadě generací jeho rodiny byli islámští teologové, učenci, znalci práva i mystikové. V 16 letech odešel do Káhiry na islámské náboženské učiliště al-Azhar. Jedině tam mohl tehdy získat solidní tradiční vzdělání. Mezi profesory al-Azharu byl tehdy i Hasan al-Attár, mimořádná osobnost, otevřená novým idejím a poznatkům. Během francouzské přítomnosti v Egyptě navázal kontakty s francouzskými vědci, učil je arabsky a od nich se učil francouzsky, navštěvoval Ústav věd, který Francou-

zi založili, a studoval v jeho knihovně. Al-Attár brzy rozpoznal intelektuální schopnosti at-Tahtáwího a nabádal ho ke studiu moderních věd.

Když se Muhammad 'Alí (1805–1849) rozhodl vyslat do Francie první skupinu stipendistů, navrhl mu šejch al-Attár, aby k nim přiřadil i at-Tahtáwího jako jejich imáma, který by vedl jejich náboženskou výchovu a dbal na to, aby i v cizím prostředí žili jako pravověrní muslimové. Úkolem stipendistů bylo studovat to, co Muhammad 'Alí pokládal vzhledem k svým pragmatickým cílům za nejdůležitější, tedy technické obory, státní správu, přírodní vědy a vojenství. At-Tahtáwí jako imám však měl mnohem větší volnost a zaměřil se na studium kultury, humanitních věd, historie a politických a sociálních teorií. Velice vnímavě také sledoval a následně popsal vše, co se kolem něho dělo - společnost, povahu a mentalitu Francouzů, jejich politické, kulturní a sociální instituce a politické události. Zažil tam červencovou revoluci v roce 1830, která svrhla Karla X. a nastolila vládu vévody orleánského Ludvíka Filipa. Spatřoval v ní důkaz touhy civilizovaného národa po spravedlnosti a svobodě. Na rozdíl od Rifá'y měli egyptští stipendisté velice omezené možnosti kontaktů s francouzským okolím. Bydli v internátu své školy,

pouze dvakrát týdně směli ve stanovenou hodinu jít ve skupině do města, a plnění stanoveného studijního programu bylo přísně kontrolováno.

Po pětiletém pobytu ve Francii (1826-1831) se at-Tahtáwí vrátil do Egypta. Muhammad 'Alí a jeho syn Ibráhím byli o jeho působení v Paříži dobře a průběžně informováni a dostávali o něm velice pochvalné reference od ředitele egyptské školy v Paříži. Stojí za zmínku, že Ibráhím ho s poctami uvítal již v alexandrijském přístavu.

Své poznatky, názory a zkušenosti z francouzského pobytu sepsal Rifá'a v díle Tachlís al-ibríz fí talchís Báríz (Tříbení zlata v souhrnné zprávě o Paříži). Na pokyn M. 'Alího byla kniha roku 1834 vytištěna a distribuována zdarma úředníkům státních institucí a žákům jako povinná četba ve školách. Roku 1839 byla přeložena do turečtiny a M. 'Alí ji dal poslat sultánovi do Istanbulu.

Dílo má vyhraněně vzdělávací, didaktický charakter. Začíná jako cestopis (popisuje cestu z Alexandrie francouzskou válečnou lodí do Marseille a do Paříže), ale pak již systematicky pojednává o Francii - o státním zřízení a různých politických, kulturních a sociálních institucích, o francouzské ústavě, o mravech Pařížanů, o postavení žen a vztahu mužů k ženám, o rodinném životě, lékařské péči, hygieně atd.

Nutno zdůraznit, že ačkoli do sebe vstřebal úctyhodnou sumu poznatků o Francii, zůstal věřícím muslimem a ve své knize prohlásil, že se „nevzdálí od cesty pravdy“, že nebude schvalovat

nic, co by bylo v rozporu s koránem a islámským zákonem (šarí'ou). I když poukazuje na některé negativní stránky evropského života, dovede rozpoznat a vysoko ocenit mnohé hodnoty a možnosti evropské civilizace. Nebojí se vystoupit proti konzervativním názorům a předsudkům svých krajanů. Sděluje čtenářům, že Francouzi jsou racionalističtí, nábožensky vlažní, a nelichotivě se vyjadřuje o katolickém kléru, který pokládá - zřejmě pod vlivem četby francouzských encyklopedistů - za nepřítel světla a vědění. Za nejchvalitebnější vlastnost Francouzů označuje neutuchající touhu po vzdělání a poznání, touhu objevovat něco nového, jejich zálibu ve změně. S uznáním hovoří také o jejich péči o zdraví, hygienu a tělesnou zdatnost.

Za významný faktor pokroku Francouzů ve vzdělanosti a vědách pokládá francouzský jazyk a srovnává jej s tehdejší arabštinou a její manýristickou, často samoučelnou rétorikou a těžkopádným stylem. Konstatuje, že není těžké osvojit si francouzštinu, že její pojmy jsou jasné a jednoznačné, že francouzské knihy není třeba opatřovat složitými komentáři a poznámkami.

Jeho kniha také dosvědčuje jeho velký zájem o politické teorie i o praktickou politiku, v níž se dokázal znamenitě orientovat. Ve Francii četl díla encyklopedistů, v kapitole o vládním systému ve Francii překládá celou ústavní chartu z roku 1814 a srovnává ji s některými články nové ústavy z roku 1831. V 5. kapitole podrobně popisuje příčiny a průběh červencové revoluce roku 1830

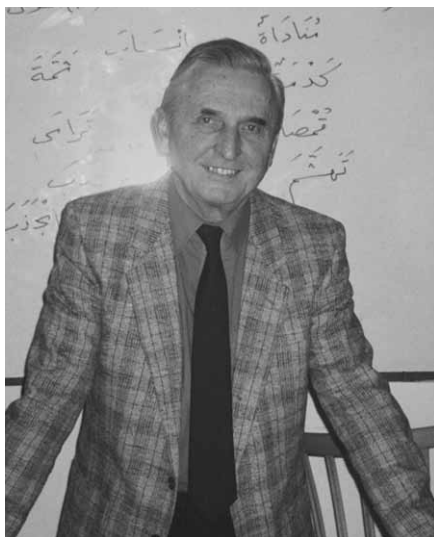
a její vnitřní a mezinárodní důsledky. Jeho pozornost vzbudilo, že ústava postuluje rovnoprávnost všech občanů před zákonem, že spočívá na teorii odluky náboženství od státu a zaručuje nedotknutelnost majetku. Hovoří o různých politických systémech - absolutní monarchii, omezené (tj. konstituční) monarchii a republice. Velice ho také zaujalo, že občané se mohou sdružovat podle různých politických zásad a programů a vstupovat do soupeřících stran.

Toto dílo stojí na počátku jeho dalších mnohostranných aktivit. At-Tahtáwí si uvědomoval, že proces přetváření Egypta v moderní stát bude postupovat do té míry a tak rychle, jak si Egypt bude osvojovat výsledky a vymoženosti evropské vědy. Za naléhavý úkol proto pokládal výchovu překladatelů. V roce 1835 vypracoval projekt na založení jazykové a překladatelské školy a předložil ho formou memoranda M. 'Alímu. Ten návrh přijal a pověřil at-Tahtáwího, aby jej uskutečnil. Tak vznikla Madrasat al-alsun (Škola jazyků; existuje v Káhiře dodnes při Univerzitě 'Ain Šams) a at-Tahtáwí byl jmenován jejím ředitelem. Vedle arabštiny se tam vyučovala francouzština, angličtina, italština, turečtina a perština. At-Tahtáwí učil arabštinu a francouzštinu, ale jako absolvent al-Azharu přednášel také islámské právo a jako znalec Francie francouzské právo. Byl odpovědný za výběr knih určených k překladu a za jejich včasné vydání. Během deseti let vyšlo z této školy více než sto kvalifikovaných překladatelů.

At.Tahwáwí si získal rovněž velké zásluhy o egyptskou žurnalistiku. Roku

1828 založil M. 'Alí oficiální noviny al-Waqá'í al-misrija (Egyptské události), které vycházely dvojazyčně ve dvou sloupcích – turecky a arabsky. Jelikož tehdy byla oficiálním jazykem turečtina, jejich původní verze byla turecká, a ta se překládala do (chatrné) arabštiny. V roce 1842 se stal jejich šéfredaktorem at-Tahtáwí. Ten podstatně povznesl jejich úroveň, jak jazykovou, tak i obsahovou. Prosadil, aby se začaly psát v původní verzi arabsky (dobře arabsky) a překládaly se do turečtiny. Stránky těchto novin otevřel i tématům literárním a kulturním. Uveřejňoval v nich i ukázky z děl arabské klasické literatury a články z oblasti hospodářství a obchodu. Jeho úvodníky měly hluboký analytický charakter.

Pokračování v příštím čísle

*Jaroslav Olivierus
em. profesor FFUK*

Euro-středomořské kulturní trendy ve Zprávě Nadace Anny Lindhové

Nadace Anny Lindhové ALF, sdružující 43 sítí nevládních organizací z členských zemí EU a jižního Středomoří a sídlící v egyptské Alexandrii připravila v letech 2009-2010 ojedinelý dokument nazvaný The Anna Lindh Report 2010, který byl vysoce oceněn mezinárodními organizacemi: OSN, UNESCO a EU. Český komisař EK EU pro rozšíření a politiku sousedství Š. Füle řekl u příležitosti prezentace zprávy v Bruselu, že přinesla cenné poznatky o malé míře vzájemného poznání v euro-středomořském regionu.

Na jeho přípravě se podíleli přední odborníci, národní i mezinárodní agentury pro výzkum veřejného mínění, zástupci nevládních organizací, političtí představitelé a Board of governors sdružující zástupce ministrů zahraničí ze 43 zemí euro-středomořského partnerství. Byla použita tříkanálová metodologie kombinující kvantitativní způsob (Gallupův ústav a ALF výzkum veřejného mínění) s kvalitativními přístupy expertů zaměřených na Euromed problematiku, které byly doplněny praktickou činností jednotlivých národních sítí. Rovněž česká síť ALF přispěla jednou akcí-setkáním brněnských muslimů s veřejností, které se uskutečnilo v roce 2010.

Výzkum veřejného mínění provedl renomovaný Gallupův ústav na reprezentativním vzorku 13 000 respondentů z 13 zemí euro-středomořského prostoru: Bosna and Herzegovina, Francie, Egypt, Německo, Řecko, Maďarsko, Libanon, Maroko, Španělsko, Švédsko, Sýrie, Turecko and the Spojené království. Jedná se o první část dlouhodobého projektu, který by měl nadále pokračovat a zahrnout ostatní země Euromedu, včetně ČR. Výzkum v terénu a odborná diskuse byly zaměřeny na následující klíčová témata: zkoumání rozdílů a podobností hodnotového systému obyvatelstva v zemích EU a jižním Středomoří; kulturní diverzita a role médií; mobilita lidí; role kultury ve středomořských vztazích, interkulturální občanství, islám, západ a modernizace; Unie pro Středomoří (UfM) a regionální spolupráce.

Zpráva došla k zajímavým závěrům. Po patnácti letech od vyhlášení Barcelonské deklarace bylo možné tvrdit, že se lidé v daném prostoru začali identifikovat se Středomořím coby oblastí specifického způsobu života, hluboce zakořeněné tradiční pohostinnosti s širokým kulturním dědictvím. Některé společně sdílené hodnoty, jako je rodinná solidarita a respektování jiných kultur by se

mohly stát jakýmsi mostem k porozumění a hodnotovému souznění. Rodina v jižním Středomoří hraje tradiční stavební buňku patrimoniální společnosti, ale v zemích EU může momentální zájem o rodinnou solidaritu souviset s ekonomicko-sociální krizí, protože donedávna probíhal zcela opačný trend. Tři ze čtyř respondentů přiznali, že v poslední době se setkali s někým z druhého břehu, což svědčí o tom, že Středomoří se stalo místem střetávání a komunikace mezi oběma regiony.

Přesto situace není tak ideální a mnoho lidí na obou březích Středomořího moře se přeměnili v zajatce svých zkraslených představ a nedostatečné informovanosti. Vzájemná hodnocení občas neodrážela skutečnost. Tak třeba respondenti z jižního Středomoří soudili, že evropští rodiče vychovávají děti tak, aby byly nezávislé a zvědavé, ale respondenti z Evropy nepovažovali tyto hodnoty při výchově dětí za rozhodující.

Zpráva odhalila zásadní rozdíly ve vnímání role náboženství. Zatímco v Evropě převažuje sekulární způsob myšlení a náboženství bylo vnímáno spíše jako kulturně-historická tradice, tak v jižním Středomoří se islám stal návodem k budování státu, právních norem, ekonomiky a vytváření hodnotového systému opírajícího se o islámské etické principy. Muslimští respondenti se více přikláněli pod vlivem jednoty boží (princip

tawhíd) k absolutní pravdě, zatímco evropští respondenti pravdu relativizovali, což může mít souvislost s posuzováním míry tolerance. Muslimové vyčítali Evropanům přílišný individualismus, zatímco Evropané jim přílišné lpění na náboženských hodnotách a přehlíželi či nedoceňovali jejich kulturní odlišnost. Náboženský aspekt bude určitě hrát velmi významnou úlohu během dialogu mezi kulturami zvláště v době, kdy jsme svědky islamofobních projevů ze zdola a pesimistických hodnocení multikulturalismu i ze strany čelních evropských politiků.

Překvapivé bylo zjištění, že mladí lidé z Evropy projevují nedostatečný zájem o ekonomický, kulturní a politický život v jižním Středomoří. Přesto lze říct, že mladí z euro-středomořského prostoru obecně rádi a často komunikují prostřednictvím tzv. nových médií, především internetu. Největší míra souznění a vzájemného pochopení zájmů, starostí byla zaznamenána u ženské populace. Výrazně vyšší zájem o kulturní dialog projevovalo rovněž městské obyvatelstvo jižního Středomoří, což souviselo nepochybně s mírou vzdělání a příležitostí pro dialog. Klíčovými vyslanci multikulturního dialogu, sblížování hodnot a jejich lepšího pochopení nejspíš budou muslimští, arabští emigranti v Evropě s ohledem na jejich schopnost pozitivně ovlivnit značnou část populace v mateřských zemích či

smysluplně investovat své remitendy ve prospěch lokálního rozvoje. Polovina respondentů z jižního Středomoří přiznala, že někdo z jejich rozvětveného příbuzenstva se nachází v některé evropské zemi. Výzkumy ověřily správnost orientace ALF programů na identické cílové skupiny: mládež, ženy, emigranty.

Dokument potvrdil taktéž dvojnásobnou úlohu médií, která na jednu stranu mohou být nástrojem plodného dialogu a vzájemného poznání, ale na druhé straně pomáhají vytvářet předsudky, negativní stereotypy a nekomplexní, zkreslený obraz cizí společnosti či civilizace. Nejde vždy o selhání jednotlivého novináře, redaktora ale mnohdy je na vině i společenský tlak bránící publikovat jistý druh informací (jižní Středomoří) či větší tržně determinovaná poptávka po negativních, senzačních zprávách v zemích EU ze strany čtenářů, posluchačů či diváků. Čtyři pětiny respondentů jižním Středomoří a dvě třetiny Evropanů si nemohli vzpomenout ani na jeden případ, kdy by média přispěla k lepšímu, pozitivnímu vzájemnému pochopení obou středomořských břahů. Naději vzbuzuje pluralita médií a masové využívání nových médií.

Bylo doporučeno, aby zpráva ALF/Gallup se stala pomůckou pro inciování a vedení dialogu mezi komunitami na národní a regionální úrovni. Vedení České sítě Nadace Anny Lin-

dhové se proto rozhodlo, že uspořádá prezentaci a následnou diskusi k tomuto dokumentu na téma hodnotové percepcce v euro-středomořském prostoru, které se mohou zúčastnit všichni zájemci. Zvláště bychom uvítali účast mladých lidí, arabských, islámských klubů v ČR, imigranty ze Středomoří a odborníků-arabistů, sociologů, expertů na problematiku Středomoří, multikulturalismu. Přejeme si, aby diskuse byla maximálně otevřená, neformální. Akce se bude konat dne 9.12 2010 v Ústavu mezinárodních vztahů, Nerudova 3. Hlásit se můžete předběžně na e-mailovou adresu Suchardova@ir.cz či bures.jaroslav@gmail.com. Obdržíte obratem pozvánku. Podrobnosti o zprávě ALF najdete na webových stránkách <http://www.euromedalex.org/trends/new>

*PhDr. Jaroslav Bureš
Představitel ALF v ČR*

Ústav mezinárodních vztahů, Praha

Výstava fotografií Mgr. Miroslava Housky Pomoc České republiky při záchraně kulturního dědictví Iráku

Česká republika se v roce 2003 aktivně zapojila do procesu obnovy, rekonstrukce a modernizace hospodářství a celé společnosti Irácké republiky. Důležitou součástí pomoci ČR bylo financování projektů na záchranu kulturního dědictví země. Význam péče o památky, v zemi považované za kořenu civilizací, daleko přesahuje hranice této zkušované země. Kulturní dědictví Mezopotámie je kulturním dědictvím celého lidstva.

Ministerstvo zahraniční ČR jako gestor české vládní pomoci připravilo v letech 2004 až 2006 řadu projektů. V rámci Transformační pomoci ČR Iráku proběhlo mnoho školení iráckých specialistů z různých odvětví státní správy, průmyslu, obchodu a dalších. Část prostředků určených právě památkám byla vynaložena na vzdělávací kurzy a restaurátorské projekty. Nejprve v centrální části země, a následně, na základě daru vlády ČR Ministerstvu kultury Regionální vlády iráckého Kurdistánu, i severní bezpečnější části země.

Projekty realizované v letech 2004 až 2006 (v ČR a dílem v Iráku)

- Restaurátorské kurzy pro pracovníky bagdácké Národní knihovny a archivu
- Restaurátorská laboratoř a mik-

rografické pracoviště pro Národní knihovnu a archiv

- Konzervátorské a restaurátorské kurzy pro pracovníky muzeí, archeologický kurz
- Vědecký průzkum paláce Iwán al-Madáen v Ctesiphonu, monumentu s nejvyšší cihlovou klenbou z doby okolo 3 století n. l.
- Základní archivní a dokumentační průzkum minaretu al Hadba v Mosulu

Projekty realizované v letech 2006 až 2009 (v ČR a především Kurdistánu)

- Historicko-restaurátorský průzkum citadely v Erbilu, jedna z nejdéle souvisle osídlených lokalit světa – předložen návrh revitalizace památky, vytvořen 3D model a databáze
- Archeologický kurz na citadele pro studenty archeologie Salahaddin University – zpracována souborná zpráva
- Kurs pro pracovníky restaurátorské laboratoře na půdě Salahaddin University
- Revitalizace paláce Fatah Chalabi (19 st.n.l.) na citadele Erbil a jeho vybavení jako sídla GEMA ART a Archeologického centra a archivu citadely
- Restaurátorský průzkum šikmého Minaretu Choli (zvaný též Muzafarija, 13. st. n. l.)

- Stabilizace a konzervace minaretu Choli, projekt realizován v letech 2008 až 2009 (projekt financovaný již Kurdskou regionální vládou)
- V říjnu a listopadu 2009 se uskutečnila v Kurdistánu archeologická mise Západočeské univerzity, která provedla základní průzkum lokality středověké madrasy Kubahán u města Amádíja.

Na projektech spolupracovali:

Vláda ČR a příslušná ministerstva, Archeologický ústav, České vysoké učení technické, GEMA ART GROUP a. s., INSET s.r.o., Národní knihovna, Národní muzeum, Státní památkový ústav, Univerzita Pardubice, Západočeská univerzita v Plzni, Karlova univerzita a další.

Vláda Republiky Irák a Kurdská regionální vláda a jejich ministerstva, Státní památkový úřad, Regionální památkové úřady, Národní knihovna a archiv v Bagdádu, Irácké národní muzeum, Nejvyšší komise pro revitalizaci citadely v Erbilu, Univerzita Salahadin v Erbilu a další.

Výstavu pod záštitou ministra zahraničí České republiky Jana Kohouta pořádaly: Společnost česko-arabská, NGO Anna Lindh Foundation a hlavním sponzorem výstavy byla restaurátorská společnost GEMA ART GROUP, která byla realizátorem výše uvedených projektů na záchranu kulturního dědictví Iráku.

Společnost GEMA ART GROUP realizovala v letech 2008 až 2009 první český kontrakt uzavřený s Kurdskou

regionální vládou na Stabilizaci a konzervaci minaretu Choli. Tento významný monument středověké islámské architektury ze 13. stol. n. l. je jedním ze symbolů Erbilu, hlavního města iráckého Kurdistánu. Na projektu se podílelo čtyřicet českých restaurátorů, vědeckých pracovníků a specialistů, a dvě desítky iráckých kolegů.

Výstava fotografií, která proběhla v březnu a dubnu v Informačním středisku OSN v Praze, na 12ti panelech a 24 snímcích, dokumentovala jak průběh prací na tomto projektu, tak i krásy iráckého Kurdistánu a jeho kulturního dědictví.

Mgr. Miroslav Houska

Minaret Choli – v noci

Recepce v historickém domě Fatah Chalabi na citadele v Erbilu

Ve dnech 10. až 12. května 2010 se uskutečnila krátká oficiální návštěva představitelů Ministerstva zahraničí ČR v iráckém Kurdistanu. Vedoucí delegace pan Vítězslav Grep, vrchní ředitel sekce mimoevropských zemí a rozvojové spolupráce, a pan Tomáš Smetánka, ředitel odboru státu Blízkého východu a severní Afriky, v doprovodu české velvyslankyně v Bagdádu Bronislavy Tomášové projednali s nejvyššími představiteli iráckého regionu Kurdistan aktuální otázky bilaterálních vztahů. Během svého krátkého pobytu, zahájeného slavnostní recepcí v prostorách historického domu Fatah Chalabi, byla delegace přijata prezidentem Mas'údem Barzáním, a dále premiérem vlády dr. Barham Sálihem. Během těchto setkání, Vítězslav Grepl připomněl, že Kurdistanu je branou do všech částí Iráku, a s poukazem na jeho stabilní bezpečnostní situaci, konstatoval, že přitahuje stále větší pozornost zahraničních investorů. Dále zdůraznil, že ČR má

zájem dalším rozvoji obchodní spolupráce a na realizaci investičních projektů v oblasti Kurdistanu.

Kurdská strana vyzdvihla význam role země jakou je Česká republika v Iráku. Ocenili, že přispěla k osvobození Iráku a vyjádřili zájem Kurdské regionální vlády těžit z české politické a ekonomické zkušenosti při budování nové demokratické společnosti. Dr. Barham Salih připomněl, že jeho vláda je ochotna poskytnout všechny potřebné úlevy s cílem rozšířit politické a obchodní vazby mezi ČR a Kurdistanem a koordinovat spolupráci v dalších oblastech, jakou je například vzdělávání.

Slavnostní recepce na citadele v Erbilu byla uspořádána v paláci Fatah Chalabi, ve spolupráci s českou restaurátorskou společností Gema Art Group a.s., která má v tomto objektu své sídlo Kurdistanu. Škoda, že není tento objekt z české strany využíván ve větším rozsahu.

M. Houska

Znovuotevření libyjského zastupitelského úřadu v ČR

Česko-libyjské vztahy dostávají nový impuls, který jistě přispěje k rozvoji vztahů mezi oběma zeměmi. V pátek 15. října uspořádala Libye v Hotelu Praha recepci u příležitosti znovuootevření svého zastupitelského úřadu v České republice a u příležitosti oslav státního svátku (41. výročí revoluce 1. září 1969 a vyhlášení republiky). Vedoucí kanceláře *J. E. N. A. Algawi* ve svém vystoupení vyzdvihl význam mezinárodní spolupráce a současně připomněl blízkí se 50. výročí navázání vzájemných diplomatických vztahů mezi Libyí a tehdejším Československem (1961). Vzpomněl rovněž 70. a 80. léta minulého století, kdy byla vzájemná spolupráce na

vysoké úrovni, a kdy čeští a slovenští odborníci pracovali na výstavbě bytových jednotek v Tripolisu, na projektech stavby silnic, pracovali na geologické mapě Libye, vrtání studní pro pitnou vodu, nebo působili v oblasti zdravotní péče a dalších oblastech. V tehdejším Československu oplátkou studovalo mnoho libyjských studentů, kteří dnes zastávají významné funkce ve státní správě. Rozvoj vzájemných vztahů nabízí, podle *JE*, velké perspektivy zejména v oblasti kultury, zdravotnictví či rozvoje turistiky. Spolupráce v řadě oblastí tak může opět významně přispět jak ku prospěchu obou zemí, tak i k zlepšení mezinárodních vztahů.

M. Houska

BABYLON
بَابِلُون

**20 let v Praze
1990–2010**

www.babylon90.com

Ulice Jawahiri v Praze?

Text dopisu zaslaný Primátorovi hl. Města Prahy

Al-Jawahiri v kavárně Slavia v roce 1981

Vážený pane Primátore,
tímto dopisem bych rád, obnovil svůj požadavek, který jsem jako předseda centra pro kulturní výměnu v Praze, poslal písemně do Vaší kanceláře v dubnu 2010. Požadavek, který byl podpořen velvyslancem Irácké republiky v Praze dvěma relevantními dopisy.

Náš návrh Vám byl předložen ke zvažení pojmenovat vhodnou ulici nebo náměstí v Praze, jménem největšího básníka Iráku a Arabů ve dvacátém století Muhammad Mahdí Al-Jawahiri 1898–1997.

Náš návrh se zakládá na tom, že, básník Al-Jawahiri - žil v Praze, jako uprchlík a host v období od 1961–1991.

– napsal o Praze, o Čechách, o Češích, o české přírodě a historii asi čtrnáct básní, které byly přeloženy do mnoha jazyků, některé i do češtiny.

- jako symbol irácké i arabské kultury se považuje za jeden z hlavních kulturních a lidských mostů mezi Čechy a arabskými národy (asi 400 milionů lidí).
- V této souvislosti je vhodné uvést, že,
- pan Saber Al- Isawi, primátor irácké metropole Bagdádu, nastolil tuto otázkou během své poslední oficiální návštěvy v Praze v roce 2008.
- pan primátor Al-Isawi sám znovu projednal tuto otázku s paní Bronislavou Tomášovou, velvyslankyní České republiky v Iráku před několika týdny při oficiální schůzce v Bagdádu, kde na oplátku nabídl pojmenovat ulici nebo náměstí v hlavním městě Bagdádu podle slavné české osobnosti a to podle výběru české oficiální strany.
- podpůrný postoj iráckého velvyslance v Praze, který vyjádřil dvěma dopisy, kde první byl adresován Vám a druhý centru Al-Jawahiri v Praze „kopie v příloze“.

Na závěr doufám, že tento můj dopis stručně vyjadřuje to, co jsem chtěl interpretovat a těším se, že budeme vyzváni k dalšímu projednání.

Rawah Al-Jassani
Předseda centra Al-Jawahiri
pro kulturní výměnu
Předseda vydavatelství Babylon
Praha 10. 5. 2010

أرشيف

تشيك وعرب

سفيراً: الجمهورية اليمنية
عبد الرحمن الحمدي،
ودولة فلسطين
د. محمد سلامه
في فعالية ثقافية
وسياسية عراقية في براغ
عام 2009

السفير
رشيد ادريسي قيطوني
يختتم مهامه قبل أيام...
وبن عاشر مرشيش
يتسلم رئاسة البعثة
الدبلوماسية المغربية
لدى الجمهورية التشيكية

السفير
كمال الحاج ساسي
يقيم حفل استقبال خاصاً
بمناسبة زيارة أخيرة
لكاتب الدولة التونسي
شكري الماملقي
إلى براغ

قديم صوراتي...

الدبلوماسي اللبناني
يواصل مهامه، رئيساً لبعثة
بلادها الدبلوماسية لدى براغ،
والتي بدأها بعيد صدور
العدد السابق من هذه
النشرة....

براغ - صنعاء

تسلم وزير الخارجية اليمني أبوبكر القربي رسالة من نائب
رئيس الوزراء وزير الخارجية التشيكي: كارل شفارزنبيرغ،
تضمنت شؤون التعاون بين البلدين وسبل
تعزيزها وتطويرها... وقام بتسليم الرسالة سفير
براغ لدى صنعاء: يوزيف فرايس خلال استقبال القربي
له قبل فترة وجيزة...

سوري الأصل عمدة ملادا بوليسلاف

فاز الدكتور رضوان نويلاتي، ذو الأصل السوري، مجدداً بعضوية المجلس المحلي
لمدينة ملادا بوليسلاف وذلك خلال الانتخابات الأخيرة، وأحرز العدد الأكبر من
الأصوات من بين مرشحي حزبه المدني الديمقراطي الذي حقق النسبة الأعلى
من الأصوات... مع العلم بأن نويلاتي هو عمدة هذه المدينة الصناعية المهمة،
منذ أربعة أعوام.

مناسبات عربية في العاصمة التشيكية

السفير الجزائري لدى براغ
حاجم بلعيد، وعقيلته، يستقبلان قبل أيام
المدعوين، بمناسبة اليوم الوطني،
والذي يصادف في الأول من
نوفمبر/تشرين الثاني كل عام

رئيس البعثة الدبلوماسية الليبية
نوري الغاوي يستقبل المهنيين بالذكرى
الحادية والأربعين لثورة الفاتح من
سبتمبر، وإعادة افتتاح المكتب الليبي في
العاصمة التشيكية

دبلوماسية ... ودبلوماسيون جدد

حلّ في العاصمة التشيكية - براغ خلال الفترة القريبة الماضية، دبلوماسيات
ودبلوماسيون عرب جدد، ومن بينهم:
المصرية نبيلة عبد الحليم والسورية نجوى الرفاعي والجزائرية سهام زبيرا والعراقي
جعفر حمد قادر والسعودي محمد نقشبندي... واليمني عبد الغني السعيد.

بغداد - براغ

أكد وزير الدفاع العراقي عبد القادر العبيدي ان بلاده تقني عدة انواع من
طائرات التدريب، وتوجه راهناً الى شراء طائرات ال 159 التشيكية القتالية... كما
ونوّه العبيدي في تصريحات تلفزيونية أخيرة إلى أن وزارته تدرس أيضاً إمكانية
اقتناء طائرات مستخدمة، اختصاراً للوقت، من فرنسا او الولايات المتحدة، ولحين
الحصول على طائرات جديدة.

مناسبات عربية في العاصمة التشيكية

السفيرة المصرية أمل مصطفى مراد،
والملقح العسكري تامر صالح
يستقبلان الضيوف بمناسبة يوم القوات
المسلحة المصري

سفير المملكة العربية السعودية
عبد الله بن عبد العزيز آل الشيخ
وعقبيلته يتلقيان التهاني
باليوم الوطني للمملكة

دوب في أربيل

استقبل رئيس إقليم كردستان العراق مسعود بارزاني في أربيل، مؤخراً، نائب وزير الخارجية التشيكي، توماش دوب وأطلعته على آخر المستجدات السياسية العراقية، وبحضور برونسلاف توماشوف، سفيرة براغ لدى بغداد... ونقل عن دوب خلال سيمينار اقتصادي: انني مسرور بهذه الزيارة، ولنا شرف كبير ان نكون مشاركين في معرض أربيل الدولي السادس...

براغ - بيروت

أكد رئيس الشرطة التشيكية اولديتش مارتينو خلال زيارة أخيرة إلى بيروت، استمرار التعاون بين جهازي الشرطة في بلاده ولبنان، في اطار تبادل الخبرات والتجارب في مكافحة الجريمة والمخدرات بين الأجهزة المعنية... ونظم لمارتينو برنامج عمل شمل لقاءات وزيارات ميدانية، وحضور مناورة بالذخيرة الحية.

سفراء عرب جدد في براغ

سفير السودان
محمد حسن الأمين

سفير الكويت
أيمن العدساتي

حلّ في براغ
خلال الفترة ما بين
العدد السابق، والحالي
من هذه النشرة،
سفراء عرب جدد،
معتمدون لبلدانهم
لدى الجمهورية
التشيكية وهم أصحاب
السعادة:

سفير السعودية
عبد الله آل الشيخ

سفير العراق
حسين صالح معنه

سفير الامارات
محمد حسن عمران

تشيكيا - سوريا

توقعت السفارة، ايفا فيليبي، أن تشهد العلاقات التشيكية - السورية مزيداً من التطور، وعلى مختلف الأصعدة ذات الاهتمام المشترك... وأضافت خلال استقبالها في دمشق قبل أيام: رئيس تحرير "بابلون" رواء الجصاني ورئيس مجلس ادارة فضائية "قلب أوروبا" محمد عباس، ان من بين التوجهات الملموسة لتعزيز اواصر تلكم العلاقات الثنائية: زيارات مرتقبة لمسؤولين رفيعي المستوى من البلدين، وقد تكون بدايتها لوزير الخارجية السوري وليد المعلم إلى براغ...

كلاوس في الكويت

اختتم الرئيس التشيكي فاتسلاف كلاوس، والوفد الرسمي المرافق له، في تشرين 2/ نوفمبر 2010 زيارة إلى دولة الكويت، التقى خلالها الأمير صباح الأحمد الصباح وولي العهد نواف الأحمد الصباح وعددًا آخر من المسؤولين في البلاد....

الأعمال التشيكية والكويتيين أكدت الحرس على تعزيز العلاقات الثنائية، ومتطلبات تطويرها.

... وبحسب مصادر مطلعة فقد تم خلال الزيارة التوقيع رسمياً على التعديلات التي ادخلت على الاتفاقية السابقة بين البلدين حول تشجيع وحماية الاستثمار، وعلى مذكرة تفاهم بشأن المشاورات المتبادلة بين وزارتي خارجية البلدين...

... ونقلت وكالة (كونا) عن نائب وزير شؤون الديوان الاميري الكويتي الشيخ علي جراح الصباح ان المباحثات بين الجانبين تناولت العلاقات الثنائية بين البلدين الصديقين وسبل تعزيزها وتنميتها في مختلف المجالات وتوسيع اطر التعاون المشترك، وبما يخدم مصالحهما المتبادلة... هذا وقد ألقى الرئيس كلاوس كلمة في منتدى مشترك لرجال

على عهدة المصادر

نشر موقع مكتب الإحصاء المركزي التشيكي ان عدد المواطنين العرب الذين يعيشون في البلاد، ولغاية 2010/8/31 بلغ 4193 شخصاً موزعة أصولهم على النحو التالي:
* الجزائر: 631 مواطناً، البحرين: 17 * مصر: 515 * اريتريا: 4 * العراق: 410 * الأردن * 213 * المغرب: 213 * الكويت: 21 * لبنان: 295 * ليبيا: 212 * السعودية: 75 * الصومال: 32 * الامارات: 6 * سوريا 538 * تونس: 595 * عمان: 2 * فلسطين: 127 * موريتانيا: 4 * اليمن: 218 * السودان: 65 مواطناً....

تسلمت سفيرة الجمهورية
العربية السورية لدى تشيكيا
نادرة سيف، قبل فترة وجيزة،
مهام عمادة مجلس سفراء
ورؤساء البعثات الدبلوماسية
العربية المعتمدة لدى براغ،
والذي يواصل اجتماعاته
الدورية مطلع كل شهر لمتابعة
شؤون العلاقات العربية -
التشيكية.

النشرة الدورية تصدر عن الجمعية التشيكية - العربية

تشرين الثاني/نوفمبر 2010

في القسم العربي ...

- 27 - فاتسلاف كلاوس في الكويت
- 26 - سفراء عرب جدد في براغ
- مناسبات سورية ومصرية وليبية
وجزائرية في العاصمة التشيكية 24-25
- 23 - شؤون وأخبار تونسية ومغربية ويمينية

... وفي القسم التشيكي

- 2.....- الجمعية التشيكية العربية: يوزف ريغير.....
- 5.....- "انا ليندا" في برشلونة: يانا غومباروفا.....
- حول العلاقات التشيكوسلوفاكية - المصرية
- 8 (1970-1920)القسم الاخير: ادوارد غومبار.....
- 12 - الطهطاوي : ياروسلاف اوليفيروس
- 15 - توجهات وفاق : ياروسلاف بوريش.....
- تشيكيا العراق ليبيا: ميروسلاف هوسكا.. 20-21
- مقترح شارع للجواهرى في براغ..... 22.

اغلق تحرير هذا العدد في 2010/11/20 تصميم الغلاف : همام يوسف

للمراسلة: SCA, Kazašská 1426, Praha 10, 101 00

هاتف: 602 379 864 info@czech-arab.org

تنفيذ: بايبي BABYLON لون للاعلام
babyloncz@yahoo.com

احداث عن الجمهورية التشيكية

العاصمة براغ بحوالي 20 كيلومتراً.

• **المواصلات الخارجية:** اضافة الى الخدمات الجوية الاعتيادية، ترتبط الجمهورية التشيكية مع بلدان الجوار (النمسا، بولندا، المانيا، سلوفاكيا) والعواصم والمدن الاوربية الاخرى بشبكة سكك حديدية واسعة، وكذلك بواسطة حافلات النقل البري الحديثة.

• الإقامة والسكن:

تتوفر للزوار والسياح في الجمهورية التشيكية خيارات مختلفة للإقامة في الفنادق (متعددة المستويات) والشقق والغرف الخاصة وعبر حجوزات مسبقة، من الخارج، أو بعد الوصول الى الاراضي التشيكية.

• مدن لها تاريخ:

وضعت منظمة اليونسكو العديد من المدن التشيكية ضمن الميراث التاريخي العالمي، ومن بينها مدن أولوموتس، تشيسكي كروملوف، تيليتش، مورافسكي كراس وتشيسكي راي وغيرها.

• **اللغة الوطنية:** هي التشيكية ذات الأصل السلافي. وتعتبر الالمانية والانجليزية لغتي تفاهم وتخطب أساسيتين وخاصة في مجالات الخدمات العامة والتبضع وما الى ذلك.

• **العاصمة:** براغ (PRAHA) ويقطنها حوالي 1.2 مليون نسمة.

• العملة الوطنية هي الكرون، واليورو يتراوح ما بين 24-25 كروناً حالياً. والعملة الورقية للكرون تبدأ من 50 وحتى 5000 كرون.

• **المناخ:** متغير حسب فصول السنة، وهو بارد شتاء (-5 الى 5 درجة مئوية) مصحوب بالثلوج احياناً ومعتدل صيفاً (15 الى 25 درجة مئوية) مع امطار متفرقة.

• **التوقيت:** مطابق للتوقيت الاوربي، ويتغير صيفاً إذ يُقدم ساعة في أواخر مارس (آذار) وحتى أواخر اكتوبر (تشرين الأول) من كل عام.

• **المطار الدولي:** ويسمى مطار روزيني وهو يبعد عن مركز

Společnost Česko-Arabská

BULLETIN

1

2010

SPOLEČNOST
ČESKO-ARABSKÁ

بابيلون BABYLON